

Potenciál využívania výstroja a výzbroje pri odhaľovaní a objasňovaní trestných činov environmentálneho charakteru vybranými útvarmi PZ

Anotácia: Autor článku približuje názor policajtov na problematiku výkonu štátnej služby v oblasti environmentálnej kriminality. Cieľom odborného článku je poukázať na nedostačujúcu úroveň výzbroje a výstroja policajtov, ktorá taktiež determinuje kvalitu služobnej činnosti, poukázať na aktuálny stav v predmetnej veci a na možnosti zlepšenia. Autor je členom riešiteľského tímu vedeckovýskumnej úlohy *Pôsobnosť policajtov prvého kontaktu na mieste vzniku policajne - relevantnej udalosti environmentálneho charakteru* evidovanej v knižnici Akadémie Policajného zboru v Bratislave - Výsk. 266 (r. 2022), príspevok je jej výstupom. Vzhľadom na špecifickosť a originalitu predmetnej problematiky považuje autor za dôležité zamyslieť sa nad možnosťami využitia a zavedenia nových výstrojných a výzbrojných súčiastok a technickej podpory v súlade so zákonmi krajín Európskej únie. Text bol spracovaný s využitím vopred naplánovanej vedeckej metodológie, a to konkrétne rozhovoru s príslušnými policajtmi, pozorovaním a analýzy činnosti počas ich služobnej činnosti vrátane realizácie policajného výcviku. Autor odborného textu nemá žiadny vzťah s výrobcami a predajcami produktov uvedených v odbornom článku.

Kľúčové slová: technická podpora, výzbroj, výstroj, environment, environmentálna kriminalita

Úvod

Policajný zbor často prechádzal a prechádza turbulentným obdobím, či už zvnútra svojej organizácie, alebo aj následkom vonkajších vplyvov. Skladá sa z Prezídia Policajného zboru, z útvarov s pôsobnosťou pre celé územie Slovenska a z útvarov s miestnou pôsobnosťou. Úlohou Prezídia Policajného zboru je riadiaca, metodická a kontrolná činnosť vo vzťahu k službám Policajného zboru a výkonu služobných činností, pričom policajné útvary, ktoré majú pôsobnosť pre celé územie Slovenska predstavujú samostatné osobitné útvary v rámci Policajného zboru. Útvary s miestnou pôsobnosťou sú krajské riaditeľstvá Policajného zboru, okresné riaditeľstvá Policajného zboru a základné útvary Policajného zboru. Policajt služobne zaradený na ktoromkoľvek spomenutom organizačnom stupni Policajného zboru sa denne stretáva, či už priamo alebo nepriamo, s nežiadúcimi vplyvmi spoločnosti i jednotlivcov aj na životné prostredie. Pri plnení úloh Policajného zboru sú policajti každodenne vystavovaní rôznorodým situáciám, počas ktorých dochádza k ohrozeniu a porušeniu záujmov chránených zákonom. Moderný výstroj, kvalitná výzbroj policajtov, dostatok priestoru a času na výcvik a vzdelávanie sú dôležitými aspektmi kvalitnej práce Policajného zboru a eliminácie prípadných fatálnych následkov na životoch a zdraví policajtov. Na uvedenú skutočnosť policajti poukazujú už dlhodobo. Vzhľadom k uvedeným faktom je dôležité, aby policajti mali zabezpečený aj dostatočný komfort pri výkone služby v podobe oblečenia, výzbroje, prostredníctvom dostupnosti technických prostriedkov, dopravných prostriedkov, čím sa dosiahne aj určitý stupeň ich bezpečnosti.

Policajti používajú invazívne i neinvazívne prostriedky. Použitím neinvazívnych prostriedkov má policajt eliminovať protiprávne konanie alebo odstrániť hroziace nebezpečenstvo, prípadne existujúce nebezpečenstvo ohrozujúce život, zdravie, majetok alebo narúšajúce verejný poriadok. Komplexne donucovací prostriedok predstavuje právny nástroj. Technický prostriedok, ktorého použitie v súlade so zákonom si policajt zvolí na základe vlastnej úvahy v závislosti od konkrétnej situácie, slúži na zabezpečenie účelu sledovaného služobným zákrokom za dodržania zásady primeranosti vo vzťahu k nebezpečnosti útoku. Medzi základné kritérium výberu vhodného donucovacieho prostriedku patrí závažnosť riešenej situácie.¹

¹ ŠIMONOVÁ, J., 2022: *Vplyv vyhodnotenia zásady primeranosti služobného zákroku na úroveň bezpečnostného prostredia*, s. 53-58.

Policajné sily by mali pri služobných zákrokoch primárne využívať neletálne prostriedky, samozrejme, pokiaľ to situácia v danom priestore a čase dovoľuje. Vývoj bezpečnostnej situácie vo svete si vyžaduje zručnosť pri ich používaní a ich odborné, teda aj bezpečné použitie v zmysle zákonov. Neodmysliteľne k tomu patrí dostupnosť neletálnych prostriedkov vo výzbroji a výstroji Policajného zboru a patričná kvalita oblečenia a ďalších doplnkov i technickej podpory, ktoré by mal policajt mať k dispozícii pri preventívnych alebo represívnych aktivitách, eliminácii porušenia zákonov a ochrane zákonnosti v spoločnosti. Vo svete, ale aj v našej spoločnosti v súčasnom turbulentnom období zaznamenávame internacionalizáciu pri narúšaní verejného poriadku, ktorá súvisí aj s rozvojom turizmu, utečeneckej a presídleneckej krízy, nárastom medzinárodných aktivít na území tej ktorej krajiny, či už ide o kultúrno-spoločenské aktivity alebo o športové udalosti, ale aj nárast narušiteľov verejného poriadku.²

Prirodzenou reakciou na dynamické spoločenské zmeny, vznik nových nežiadúcich javov, ako aj na narastajúci záujem potreby adekvátneho riešenia bezpečnostnej situácie v súlade s maximalizáciou ochrany života a zdravia samotnej osoby, resp. osôb, voči ktorým sa vykonáva zákrok, má byť kreovanie a následné zavedenie inovatívnych technických prostriedkov do priameho výkonu služby.

Cieľom odborného článku je poukázať na potrebu adekvátnej výzbroje a výstroja zakročujúcich policajtov pri výkone ich služobnej činnosti v oblasti výcviku a priameho výkonu služby, na nutnosť spolupráce a vycvičenosti jednotlivcov v rámci kooperácie činnosti služieb Policajného zboru. Predmetnou problematikou sa autor zaoberal aj ako spoluautor v odbornom článku *Špecifická aplikácie nesmrtiacich zbraní v priamom výkone služby v kontexte zásady primeranosti*.³

Modernizácia výzbroje a výstroja

Modernizácia technológie, ako aj digitalizácia systémov predstavujú v súčasnosti už bežný jav, ktorý vieme efektívne implementovať do služobnej činnosti príslušníka Policajného zboru, čomu je nevyhnutné prispôbiť taktiku, metodiku práce a stratégiu výcviku v činnosti príslušníka Policajného zboru.⁴

Autor článku realizoval rozhovor s policajtmi poriečneho oddelenia Prezídia Policajného zboru vykonávajúcimi služobnú činnosť na štátnych hraniciach, v prírode, kde je taktiež viditeľný nedostatok v ich výstroji, výzbroji a vo všeobecnej technickej podpore.

Rozhovor ako vedecko-výskumná a diagnostická technika má univerzálne použitie. Rozhovor je verbálnou komunikáciou, pri ktorej dochádza k stimulovaniu (vyžiadaniu) a prenosu správy o vopred vymedzenom objekte skúmania. Technika rozhovoru je založená na kladení otázok a získavaní odpovedí na tieto otázky.⁵

Policajti oceňujú myšlienku zavádzania neinvazívnych prostriedkov, podporujú myšlienku zlepšenia výzbroje a výstroja, no zároveň poukazujú na dlhodobu nedostačujúcu ďalšiu technickú podporu pri výkone služby. Prípady v predmetnej problematike zo zahraničia i v našej krajine jasne poukazujú na neuspokojivú úroveň výstroja a výzbroje príslušných zložiek Policajného zboru, čo je aj problém systematizácie výstroja a výzbroje vo všetkých tzv. „komoditných skupinách“ zahrňujúcich potrebné „dovyzbrojenie a dovystrojenie“ Policajného zboru.

Komoditou sa na účely správy majetku štátu v rezorte ministerstva vnútra rozumie vec alebo služba s ňou spojená. Z uvedeného vyplýva, že „komoditná skupina“ je kategória, ktorá

² POGÁNY, M., 2022. *Neletálne prostriedky - Bola Wrap, Sabre, Velcro*, s. 123

³ ŠIMONOVÁ, J. a M. POGÁNY, 2022. *Špecifická aplikácie nesmrtiacich zbraní v priamom výkone služby v kontexte zásady primeranosti* a POGÁNY, M., 2022. *Neletálne prostriedky - Bola Wrap, Sabre, Velcro*.

⁴ ŠIMONOVÁ, J. a M. POGÁNY, M., 2022. *Špecifická aplikácie nesmrtiacich zbraní v priamom výkone služby v kontexte zásady primeranosti*, s. 35

⁵ MURDZA, K, 2022. *Metodológia vedy a metodika vedeckého poznávania*, s. 210 a 211

vyjadruje zoskupenie majetku podľa zhodnosti druhu alebo účelu použitia. Vecné vymedzenie komodít patriacich do príslušnej komoditnej skupiny vydá komoditné centrum ministerstva.⁶

Prax poukazuje na skutočnosť, že záujem o prácu v Policajnom zbore dlhodobo klesá, obzvlášť v radoch mužov. Aj pri dodržiavaní zásad tzv. „gender balance“ (rovnosť žien a mužov - v tomto kontexte chápeme posilnenie vyváženého zastúpenia žien a mužov v rozhodovacom procese, podpora rovnosti žien a mužov taktiež mimo územia Európskej únie⁷) si dovoľím tvrdiť, že sa z toho stáva priam bezpečnostný problém. Inovatívne technológie sú postupne zavádzané aj do samotnej systemizácie, čo je pozitívne, nielen vzhľadom na ich neinvazívnosť ale aj šetrnosť. Proces systemizovania nových technológií a podporných systémov si bez akýchkoľvek pochybností vyžaduje aj súčasný progres v spoločnosti.

Environment a environmentálna kriminalita

Podľa „merriam-webster.com/dictionary“ je environment definovaný ako životné prostredie a okolnosti, predmety alebo podmienky, ktorými je človek obklopený. Ide o komplex fyzikálnych, chemických a biotických faktorov (ako je klíma, pôda a živé organizmy), ktoré pôsobia na organizmus alebo ekologické spoločenstvo a v konečnom dôsledku určujú jeho formu a prežitie. Je to súhrn sociálnych a kultúrnych podmienok, ktoré ovplyvňujú život jednotlivca alebo komunity.⁸

Na oficiálnej internetovej stránke sekcie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky je uvedené, že označenie environmentálna kriminalita vychádza z pojmu „environment“, teda životné prostredie, ktorým je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov, vrátane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja.

Environmentálnu kriminalitu možno chápať ako trestnú činnosť, kde objektom útoku páchatel'a je životné prostredie alebo niektorá z jeho častí (voda, pôda, vzduch, živočíchy a rastliny vrátane stromov). V širšom význame sa pod pojmom environmentálnej kriminality vo viacerých štátoch Európskej únie vrátane Slovenskej republiky zvyknú označovať aj problematiky ohrozovania zdravia závadnými potravinami a nedovolenej výroby a držby rádioaktívnych a jadrových materiálov a iných nebezpečných látok.⁹ Problematika environmentálnej kriminality je pomerne dosť široká a na každú jej oblasť sa vzťahujú rôzne právne predpisy.

V zmysle medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky a právnych predpisov Slovenskej republiky sa environmentálnou trestnou činnosťou (podľa platného znenia Trestného zákona - Zákon č. 300/2005 Z. z.) rozumie:

- nedovolená výroba a držanie jadrových materiálov, rádioaktívnych látok, vysokorizikových chemických látok a vysoko rizikových biologických agensov a toxínov - § 298 a § 299,
- neoprávnené uskutočňovanie stavby - § 299a,
- ohrozenie a poškodenie životného prostredia - § 300 a § 301,
- neoprávnené nakladanie s odpadmi - § 302,
- neoprávnené vypúšťanie znečisťujúcich látok - § 302a,
- porušovanie ochrany vôd a ovzdušia - § 303 a § 304,
- neoprávnená výroba a nakladanie s látkami poškodzujúcimi ozónovú vrstvu - § 304a,
- porušovanie ochrany rastlín a živočíchov - § 305,
- týranie zvierat - § 305a,
- usmrtenie spoločenského zvierat'a bez primeraného dôvodu - § 305aa,
- zanedbanie starostlivosti o zvierat'a - § 305b,

⁶ Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?zakladne-informacie-o-komoditnych-centrach>

⁷ Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality_cs

⁸ Dostupné na internete: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/environment>

⁹ Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?environmentalna-kriminalita>

- organizovanie zápasov zvierat - § 305c,
- porušovanie ochrany stromov a krov - § 306,
- šírenie nákazlivej choroby zvierat a rastlín - § 307 a § 308,
- únik organizmov - § 309,
- pytliactvo - § 310,
- ohrozovanie zdravia závadnými potravinami a inými predmetmi - § 168 a § 169,
- krádež (len vo vzťahu k drevu podľa ods.1 písm. e) - § 212.

Požadovaná výzbroj a výstroj Policajného zboru sú neoddeliteľnou podmienkou úspešného boja proti páchaniu environmentálnej kriminality. Páchanie environmentálnej kriminality je často v súbehu s páchaním inej trestnej činnosti. Príkladom môže byť legalizácia príjmu z trestnej činnosti, všeobecné ohrozenie, korupcia, zneužívanie právomoci verejného činiteľa a podobne. Väčšina policajtov z praxe však jednotne tvrdí, že pri nedostatočnom materiálnom zabezpečení bude Policajný zbor vždy o pár krokov pozadu v odhaľovaní a objasňovaní uvedených protiprávnych konaní.

Interpol uvádza, že environmentálni zločinci predstavujú vážnu hrozbu pre náš každodenný život, našu planétu a budúce generácie. Hranice neobmedzujú trestné činy proti životnému prostrediu, ktoré siahajú od obchodovania so slonovinou a nadmerného rybolovu chránených druhov až po nezákonnú ťažbu dreva a skládkovanie nebezpečného odpadu. Rovnaké trasy používané na pašovanie voľne žijúcich živočíchov medzi krajinami a kontinentmi sa často používajú na obchodovanie so zbraňami, drogami a ľuďmi. Trestné činy proti životnému prostrediu sa skutočne často vyskytujú ruka v ruke s inými trestnými činmi, ako sú podvody s pasmi, korupcia, pranie špinavých peňazí, dokonca vražda.¹⁰

Na rozdiel od nelegálneho obchodu s drogami a iným nezákonným tovarom sú prírodné zdroje obmedzené. Preto existuje pocit naliehavosti bojovať proti environmentálnej kriminalite. Keď sa pozornejšie poobzeráme po našej krajine, nájdeme obrovské množstvo nelegálneho odpadu, ktorý sa rozrástá, alebo vzniká nový odpad, a ten starý tam devastuje environment, spoločnosť, zdravie a morálku v krajine. Väčšinou sú na nelegálnych skládkach staré pneumatiky, stavebný a plastový odpad. Trúfalosť páchatel'ov tohto konania sa neustále zvyšuje. Podľa informačného portálu rezortu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky je envirokriminalita štvrtou najrozsiahljšou medzinárodne organizovanou trestnou činnosťou vo svete, po obchodovaní so zbraňami, drogami a ľuďmi.

Zločiny proti prírode, napríklad nelegálne zabíjanie, trávenie živočíchov, odchyt do pascí alebo nelegálny obchod s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín, sú hneď po ničení biotopov druhou najväčšou bezprostrednou hrozbou pre prežitie druhov vo voľnej prírode. Skutočný dopad a rozsah týchto nezákonných činov sa podceňuje a vo všeobecnosti sú spoločnosťou považované za menej závažné trestné činy. Preto je veľmi potrebné zavádzať projekty so zameraním zvýšiť povedomie širokej i odbornej verejnosti o skutočných dopadoch environmentálnej trestnej činnosti páchanej na rastlinách a voľne žijúcich živočíchoch v Európe.¹¹

Veľké množstvo nelegálnych obchodov s chránenými druhmi rastlín a živočíchov smeruje z Afriky cez Európu do Ázie, no niektoré končia aj priamo v Európe. Európa zohráva v boji proti týmto zločinom dôležitú úlohu. Environmentálne trestné činy zamerané na voľne žijúce druhy sa však dejú aj priamo v krajinách EÚ a ohrozujú aj európske druhy. Nezákonne sa obchoduje napríklad s jesetermi a úhormi, pytliactvo ohrozuje veľké šelmy, ako sú vlky, medvede a rysy, dravé vtáky sú usmrčované často dôsledkom otráv. Sú to závažné nezákonné aktivity, ktoré nemožno tolerovať a ktoré sa dajú zastaviť len spoločným úsilím.

¹⁰ Dostupné na internete: <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime>

¹¹ Dostupné na internete: <https://www.enviroportal.sk/clanok/envirokriminalita-je-stvrtou-najrozsiahlejsou-organizovanou-trestnou-cinnostou>

Zdroj WWF Slovensko (Svetový fond na ochranu prírody - World Wide Fund for Nature) uvádza hrozivé čísla kriminality páchanej na voľne žijúcich živočíchoch. Europol odhaduje, že ročne sa z EÚ do Číny pašuje 100 ton úhora európskeho. Prostredníctvom nástroja EU-TWIX bolo len v roku 2019 nahlásených 6441 záznamov o zachytení chránených druhov. EU-TWIX je elektronická databáza Európskej únie na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi.¹²

Navrhované technické a ochranné prostriedky polície v prírodnom teréne

Uvedené poznatky sú výsledkom spolupráce autora s policajtmi vykonávajúcimi služobnú činnosť v prírodnom teréne. Policajné hliadky sa pri výkone služobnej činnosti aj v environmente stretávajú so stále lepším vybavením na strane páchatel'ov trestnej činnosti – či už to sú fotopasce, systémy na nočné videnie, infračervené digitálne ďalekohľady, termovízne binokulárne ďalekohľady, výkonné ďalekohľady, lepšie krátke i dlhé guľové zbrane predovšetkým s výkonnými svietidlami a optickými systémami, ako aj ďalšie technické prostriedky. Hliadky Policajného zboru vykonávajúce služobnú činnosť v prírode, respektíve kdekoľvek v terén, nedisponujú takýmito technickými prostriedkami a trpia poddimenzovaním stavu výzbroje a výstroja. Podľa vyjadrení policajtov z poriečneho oddelenia Prezídia Policajného zboru vo výzbroji a technickej podpore im chýbajú systémy na nočné videnie, infračervené digitálne ďalekohľady, termovízne binokulárne ďalekohľady a výkonné ďalekohľady. Absentuje aj lepšia výzbroj predovšetkým s výkonnými svietidlami a optickými systémami, záchranné vesty, resp. záchranné prostriedky zabráňujúce utopeniu, ale aj ďalšie technické prostriedky, ako sú motorové vozidlá s dobrou priechodnosťou v teréne, a to aj v civilnom prevedení, so skrytým výstražným zvukovým a rozhlasovým zariadením, s magnetickými, respektíve odnímateľnými nápismi „POLÍCIA“. Chýbajú im tzv. terénne „štverkoly“ aj do nepriaznivého počasia - teda s kabínou pre posádku.

Ukážka súčasnej plavebnej techniky poriečneho oddelenia Prezídia Policajného zboru

Zdroj: Archív autora

¹² WWF Slovensko, Copyright Enviroportal 2023, <https://slovakia.panda.org/?uNewsID=4894866>

Ukážka súčasnej plavebnej techniky poriečného oddelenia Prezídia Policajného zboru

Zdroj: Archív autora

V súčasnosti používaný sonar a echolot¹³ na člnoch poriečného oddelenia Prezídia Policajného zboru.

Zdroj: Archív autora

Činnosť policajtov poriečného oddelenia Prezídia Policajného zboru pri výcviku v spolupráci s ďalšími útvarmi Policajného zboru.

Zdroj: Archív autora

¹³ Sonar - akustický zameriavač, ultrazvukový lokátor, hydrolokátor, zariadenie na zisťovanie polohy objektu pod vodnou hladinou pracujúce na princípe odrazu veľmi krátkych vln.
Echolot - prístroj na meranie hĺbky pod plavidlom fungujúci na princípe vysielania a odrazu zvukových alebo elektromagnetických vln medzi loďou a dnom, ozvenový hĺbkomer.

Činnosť policajtov poriečného oddelenia Prezídia Policajného zboru pri výcviku v spolupráci s ďalšími útvarmi Policajného zboru.

Zdroj: Archív Tlačového odboru MV SR

Termovízny binokulár

Príkladom zlepšenia technologickej podpory môže byť termovízia vybavená kvalitným jadrom s rozlíšením 640×512 px a displejom OLED 1024×768 px, 50 mm šošovkou a diaľkomerom podporujúca funkcie hotspot (sledovanie najteplejšieho bodu v obraze) a meranie vzdialenosti (pomocou integrovaného diaľkomeru). Vstavaný tepelný detektor s vysokou citlivosťou poskytuje jasný obraz aj v drsných podmienkach prostredia, v tme, hmle, prachu, daždi, snehu, ale aj v lesnom poraste. Tento termálny binokulár je vhodný na široké použitie - turistiku, poľovníctvo, cestovanie, vyhľadávanie a záchranu osôb. Termovízia dokáže rýchlo objaviť a lokalizovať skryté objekty aj v extrémnych podmienkach. Detekčná vzdialenosť je až 4 510 metrov v prípade objektu veľkosti auta, v prípade objektu veľkosti osoby do vzdialenosti 1 471 metrov. Ide o termovízny binokulár so schopnosťou štvornásobného digitálneho zväčšenia, s rozšírenou pamäťou s SD kartou do 32 GB, možnosťou vykonávať záznamové fotografie aj so záznamom s GPS súradnicami a zrealizovaným videozáznamom.

Termovízny binokulár

Zdroj: www.hikvision.com/en;
www.prolov.sk/Termovizny-binokular-HikVision-50mm-objektiv-d26328.htm

Moskytiéra

Vhodnou, jednoduchou a finančne nenáročnou ochranou pred bodavým hmyzom je originálna armádna moskytiéra na hlavu proti dotieravému hmyzu, v spodnej časti s elastickou sťahovacou šnúrkou s istením. Vrchná časť moskytiéry je prispôsobená pre nosenie na vojenskom klobúku, s univerzálnou veľkosťou.

Moskytiéra

Zdroj: www.armpek.com

Neoprénové brodiace nohavice

Ako ďalší nevyhnutný ochranný prostriedok do prírodného terénu môžu byť neoprénové brodiace nohavice, nazývané aj „prsačky“. Ide o prepracované nohavice do extrémnych podmienok, ktoré sú zabezpečené vyberateľným čalúnením kolien pre vyššiu ochranu. Oblasť s vysokým opotrebením (ktorými sú predovšetkým spodná časť nohavíc, kolená a sedacia časť) sú vystužené robustnou päťvrstvou tkaninou s membránou HARD-TEX a odolnou vonkajšou vrstvou. Anatomický strih v oblasti kolien neobmedzuje pohyblivosť. Nohavice sú vybavené priestrannými vonkajšími a vnútornými vreckami so zipsami odolnými proti vode a blatu. Dlhý priebežný zips odolný voči vode a blatu poskytuje potrebné pohodlie vzhľadom na to, že všetky švy sú podlepené a pri brodení je zaručená vodoodolnosť brodiacich nohavíc. Výrobok by mal mať požadovanú vodoodolnosť aspoň 25 000 mm a priedušnosť 7 000g/m²/24h, s vystuženou vnútornou stranou stehien, kolien a sedacej časti. Neoprénové brodiace nohavice majú mať pružné, výškovo nastaviteľné traky a nastaviteľný opasok s kvalitnou prackou a reflexné prvky.

Neoprénové brodiace nohavice

Zdroj: www.insportline.sk

„POOTA“ - záchranný systém jednotlivca

Na základe osobných skúseností zo zahraničia, ako aj po rozhovore so spomenutým poriečnym oddelením a špecializovanými útvarmi Policajného zboru, navrhujem zaradiť do výstroja policajtov nový systém určený na záchranu jednotlivca. Ide o inovatívny systém „PLOOTA“, prvé automatické sensorom riadené bezpečnostné zariadenie na vodnej hladine pre jednotlivca.

„PLOOTA“ - záchranný systém jednotlivca

Zdroj: www.ploota.de

Systém sa nosí na krku a jeho integrovaná senzorová technológia rozpozná núdzové situácie vo vode. V prípade, keď je hlava človeka ponorená na viac ako 30 sekúnd, dva plávajúce vankúše sa automaticky naplnia plynom CO₂ a osoba sa vplyvom systému vynorí hlavou napred. Na rozdiel od záchranných viest, uvedený systém umožňuje používateľovi plávať bez obmedzení. Výrobca deklaruje, že systém naďalej inovuje v záujme vytvoriť dokonalé bezpečnostné zariadenie na vode. Systém má aj manuálnu spúšť, ktorá používateľovi umožňuje jeho aktiváciu kedykoľvek.¹⁴

„PLOOTA“ - záchranný systém jednotlivca

Zdroj: www.ploota.de

¹⁴ <https://www.ploota.de/en/category/news-en/>

„PLOOTA“ - záchranný systém jednotlivca

Zdroj: www.ploota.de

Overall s kapucňou zo sieťoviny

Na základe skúseností zo zahraničia a konzultácií s príslušníkmi rôznych policajných útvarov uvádzam, že nevyhnutnou výstrojnou súčiastkou sú overaly s kapucňou zo sieťoviny s vláknom hrubým približne ako malíček dospelého človeka. V zahraničí, okrem špecifických policajných útvarov, ich využívajú aj vojenské jednotky určené na diverzné činnosti. Vo všeobecnosti ide o pozorovaciu činnosť vyúsťujúcu do útočných aktivít rozličného rozsahu, činnosti určené na odvrátenie pozornosti alebo činnosti protivníka od jeho plánov, kde sú operátori vystavení dlhému pobytu v prírode v teplom i zimnom období.

Overall plní funkciu „filtra“ medzi telom človeka a jeho vrchným maskovacím oblečením. V zime vytvára tepelný filter, čiže izoláciu z prirodzeného tepla človeka. V lete zabraňuje prehrievaniu a nalepeniu časti odevu na telo, zabezpečuje ventiláciu oblečenia. Jednou z najdôležitejších funkcií sieťovinového overalu je ochrana používateľa pred dotieravým, ale aj nebezpečným hmyzom. Vďaka hrubému vláknu sieťoviny hmyz nedosiahne žihadlom a taktiež ani sosákom na pokožku používateľa, čo zabezpečuje určitý a potrebný komfort týchto jednotiek v lete i v zime.

Uvedené overaly sa šijú na objednávku a podľa rozmerov tela používateľa. Poriečne oddelenie Prezídia Policajného zboru má v súčasnosti na ochranu pred bodavým hmyzom k dispozícii len repelenty a podľa vyjadrenia policajtov oddelenia sú častokrát aj po uplynutí záručnej lehoty použitia.

Letná uniforma s krátkymi pracovnými nohavicami

Podľa vyjadrenia operátorov v sparnom letnom období počas vykonávania hliadkovej činnosti na člnoch by bolo vhodnou pomocou aj zavedenie krátkych pracovných nohavíc do služobnej rovnošaty. Krátke pracovné nohavice ako súčasť uniformy už dlhoročne používa polícia v mnohých krajinách. Ako príklad uvádzam hliadky polície na člnoch v Maďarsku na toku rieky Dunaj.

Je nevyhnutné uvedomiť si aj skutočnosť, že sú prípady, keď použitie krátkych pracovných nohavíc nie je vhodné z estetického alebo funkčného hľadiska.

Letná uniforma niektorých zahraničných policajných jednotiek (Nórsko, USA, Španielsko)

Zdroj: www.thelocal.no 20150701 norway-police-pi-sends-temperatures-soaring
in <https://carro.sg/blog/traffic-police-uniforms-world/>
www.facebook.com/photo?fbid=1224759194352934&set=pcb.1224759681019552

Lod' na záchranné operácie „Whaly 500“

Jednou z ďalších možných požiadaviek na zefektívnenie činnosti v environmente je loď „Whaly 500“. Ide o najnovší prírastok v holandskom rade lodí „Whaly“, vhodný aj na záchranné operácie, so svojou všestrannou sklápacou provou a veľkým priestorom na otvorenej palube. Vďaka tomu je loď schopná prepraviť veľké zaťaženie a vysoký počet osôb, je bezbariérová vďaka „jedinečnému sklápaciemu mostíku“ na prove. Pri naložovaní a vyloďovaní potápača predstavuje podstatné zjednodušenie jeho činnosti. Lode „Whaly 500“ a „Whaly 500R Professional“ môžu používať aj privesný motor s výkonom 60 konských síl, čo z nich robí výkonné viacúčelové plavidlo. Uvedené lode sú vyrobené z rotačného lisovaného polyetylénu s vysokou hustotou a vďaka svojej dvojstennej konštrukcii sú pevné, stabilné a odolné voči nárazom s minimálnou, respektíve žiadnou potrebou údržby. Vyrábajú sa vo viacerých UV stabilných farbách, s dĺžkou 4,99 m, šírkou 2,1 m, výškou 1,01 m. Ich hmotnosť sa v závislosti od kategórie plavidla pohybuje od 350 do 370 kg, s možnosťou prepravy 12 osôb.

Lod' na záchranné operácie „Whaly 500“

Zdroj: www.pushtheboatout.com/acatalog/info_342.html

V neposlednom rade policajti poriečneho oddelenia Prezídia Policajného zboru požadujú mať vo výstroji aj gumené člny, ktoré dokážu účinne využívať na menších tokoch riek, s malým ponorom.

Pytliactvo a strelné zbrane

Policajti z aplikačnej praxe konštatujú, že pri výkone služby je veľmi ťažké dokázať spáchanie trestného činu pytliactva¹⁵, s ktorým sa často stretávajú najmä v okolí reštaurácií a čárd.

V súčasnosti sa pri používaní strelných zbraní častejšie využívajú tlmiče hluku výstrelu aj na civilné použitie. Dochádza aj k ich nelegálnej výrobe, čo si vyžaduje potrebnú zručnosť a materiálové vybavenie. Na internetovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky je uvedená informácia o účinnosti zákona č. 268/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Dňom 15. 10. 2022 nadobudol účinnosť zákon č. 268/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zbraniach a strelive“). Konkrétne došlo k zmene kategorizácie „doplnku zbrane“ - tlmiču hluku výstrelu (ďalej len „tlmič“). Pre tlmič, ktorý sa po uvedenom dátume stáva určeným výrobkom podľa zákona č. 64/2019 Z. z. o sprístupňovaní strelných zbraní a streliva na civilné použitie na trhu (ďalej len „zákon č. 64/2019“), je výrobca povinný podľa § 7 ods. 2 zákona č. 64/2019 zabezpečiť posudzovanie zhody tlmiča a tento označiť príslušnou overovacou značkou, obchodným menom alebo značkou výrobcu, krajinou výroby tlmiča alebo miestom výroby tlmiča, kalibrom strelnej zbrane, pre ktorý je tlmič určený, výrobným číslom a rokom výroby tlmiča, ak nie je súčasťou výrobného čísla tlmiča, typovým označením a modelom tlmiča, ak je to možné. Bližšie sú povinnosti výrobcu uvedené v §§ 7, 12, 13 a 14 zákona č. 64/2019. Úrad pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky prostredníctvom svojho stanoviska spresňuje, že nakoľko tlmiče nespádajú pod Dohovor o vzájomnom uznávaní skúšobných značiek ručných palných zbraní (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 70/1975 Zb. o Dohovore o vzájomnom uznávaní skúšobných značiek ručných palných zbraní), musia sa podrobiť posudzovaniu zhody autorizovanou osobou na území Slovenskej republiky podľa § 12 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 64/2019. Tlmič, ktorý nebude označený vyššie uvedeným spôsobom, sa bude aj naďalej považovať za zakázaný doplnok zbrane podľa § 4 ods. 4 zákona o zbraniach a strelive, ktorý je možné nadobudnúť a držať len na základe platnej výnimky vydannej podľa § 8 zákona o zbraniach a strelive. Tlmič označený predpísaným spôsobom (národná značka posúdenia zhody vydaná autorizovanou osobou Slovenskej republiky) sa bude považovať za zbraň kategórie B, ktorú bude možné po 15. 10. 2022 nadobudnúť na základe nákupného povolenia (§ 11 zákona o zbraniach a strelive) držiteľom skupiny D, E alebo F zbrojného preukazu. Rovnako aj zbraň kategórie C vybavená

¹⁵§ 310, zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov

„(1) Kto neoprávnené zasiahne do výkonu práva poľovníctva alebo do výkonu rybárskeho práva tým, že bez povolenia loví zver alebo ryby alebo loví zver alebo ryby v čase ich ochrany alebo zakázaným spôsobom, alebo kto ukryje, prechováva, alebo na seba alebo na iného prevedie zver alebo ryby neoprávnené ulovené alebo nájdené, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

(2) Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) hromadne účinným alebo zavrhnutiahodným spôsobom;

b) v malom rozsahu, alebo

c) ako osoba, ktorá má osobitne uloženú povinnosť chrániť životné prostredie.

(3) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a už bol za taký čin odsúdený;

b) vo väčšom rozsahu, alebo

c) závažnejším spôsobom konania.

(4) Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 v značnom rozsahu.

(5) Odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.“

neodnímateľným tľmičom sa po uvedenom dátume bude považovať za zbraň kategórie B. Nadobudnutie týchto zbraní bude potrebné zo strany držiteľov riadne oznámiť a predložiť v zákonom stanovenej lehote siedmich pracovných dní na účel evidencie. Na základe oznámenia bude vydaný preukaz zbrane, ktorého vydanie je podmienené zaplatením príslušného správneho poplatku vo výške 6,00 €. Legálne nadobudnutý tľmič držiteľom zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie na vydanú výnimku podľa § 8 zákona o zbraniach a strelive pred 15. 10. 2022, ktorý je označený predpísaným spôsobom, sa po uvedenom dátume stáva zbraňou kategórie B. Montáž odnímateľného tľmiča na strelnú zbraň nie je možné považovať za okolnosť, ktorá vyvolá zmenu kategórie predmetnej zbrane. Zbraň kategórie D opatrená neodnímateľným tľmičom podľa ustanovenia § 7 ods. 2 zákona o zbraniach a strelive sa aj naďalej bude považovať za zbraň kategórie D.¹⁶

Záver

Moderná technická podpora pri výkone služby policajnými operátormi môže byť cenným nástrojom, ktorý šetrí život a zdravie všetkých zúčastnených subjektov. Pokiaľ ktorákoľvek spoločnosť (respektíve štát) bude šetriť na bezpečnosti, vystavuje sa riziku, že o bezpečnosť policajtov a o celkovú bezpečnosť a poriadok v spoločnosti príde. Policajti majú mať dostatok výcvikových priestorov a trenažérov, vysokú úroveň vycvičenosti, modernú výzbroj a výstroj, prístup k inovatívnym prostriedkom, možnosti vzdelávania, moderné pracovné prostredie na jednotlivých útvaroch Policajného zboru. Autor článku prezentuje názor policajtov na problematiku výkonu štátnej služby v oblasti environmentálnej kriminality. Cieľom odborného článku je poukázať na nedostačujúcu úroveň výzbroje a výstroja policajtov, ako aj na aktuálny stav v predmetnej veci a na možnosti zlepšenia. Boj proti environmentálnej kriminalite, respektíve výkon služobnej činnosti v tomto špecifickom rámci, si vyžaduje majstrovské ovládanie systematizovaných služobných prostriedkov.

Literatúra

- MURDZA, K., 2022. *Metodológia vedy a metodika vedeckého poznávania*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, s. 210 a 211, ISBN 978-80-8054-954-1.
- POGÁNY, M., 2022. Neletálne prostriedky - Bola Wrap, Sabre, Velcro. In: *Policajná teória a prax - Police Theory and Practice*, 2/2022, s. 123-124. ISSN 1335-1370.
- ŠIMONOVÁ, J. a M. POGÁNY, 2022. Špecifiká aplikácie nesmrtiacich zbraní v priamom výkone služby v kontexte zásady primeranosti. In: *Notitiae Iudiciales Academiae Collegii Aedilium in Bratislava, ročník VIII., 1/2022*, Právne znalosti Akadémie Policajného zboru v Bratislave, Vedecké štúdie, s. 35. ISSN 2453-6954.
- ŠIMONOVÁ, J., 2019. Vplyv vyhodnotenia zásady primeranosti služobného zákroku na úroveň bezpečnostného prostredia. In: *Bezpečnostní prostředí Evropské unie v optice střeoevropského diapazonu bezpečnostních a právních věd*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, s. 53-58, ISBN 978-80-7556-059-9.
- Trestný zákon - zákon č. 300/2005 Z. z. v platnom znení*
Výcvikové materiály autora a odboru výcviku Prezídia Policajného zboru Bratislava
Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov

Internetové zdroje

¹⁶ <https://www.minv.sk/?tľmice-hluku-vystrelu>

Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality_cs

Dostupné na internete: <https://slovakia.panda.org/?uNewsID=4894866>

Dostupné na internete: <https://www.enviroportal.sk/clanok/envirokriminalita-je-stvrťou-najrozsiahlejšou-organizovanou-trestnou-cinnosťou>

Dostupné na internete: <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime>

Dostupné na internete: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/environment>

Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?environmentalna-kriminalita>

Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?tlmice-hluku-vystrelu>

Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?zakladne-informacie-o-komoditnych-centrach>

Dostupné na internete: <https://www.ploota.de/en/category/news-en/>

Dostupné na internete: <https://www.prolov.sk/Termovizny-binokular-HikVision-50mm-objektiv-d26328.htm>) in <https://carro.sg/blog/traffic-police-uniforms-world/>

Dostupné na internete: <https://slovníkcudzichslov.sk/slovo/echolot>

Dostupné na internete: <https://www.armpek.com>

Dostupné na internete: <https://www.hikvision.com/en>

Dostupné na internete: https://www.pushtheboatout.com/acatalog/info_342.html

Dostupné na internete: <https://www.thelocal.no> 20150701 norway-police-pi-sends-temperatures-soaring

Keywords: technical support, armament, equipment, environment

Summary

The author of this article presents the views of police officers on the issue of environmental criminality, who perform their service duties in atypical places in society. The author emphasises the need for information analysis in the given issue. The aim of the article is to point out, on the one hand, the still undersized numbers of police officers, but above all, the insufficient level of their armament and equipment necessary for their official duties. Considering the specificity and originality of the subject matter, the author considers it important to reflect on the possibilities of using and introducing new equipment and armament components and technical support in accordance with the legislation of the European Union countries.

pplk. PaedDr. Marián Pogány
inštruktor výcviku - starší referent špecialista
oddelenia špeciálnych činností
Odbor výcviku Prezídium Policajného zboru
e-mail: marian.pogany@minv.sk

Recenzent: mjr. JUDr. Michaela Jurisová, PhD.